

Summiere grammatica Latijn

zelfstandig en bijvoeglijk naamwoord	2-3
comparatio en -ius/-i	4-5
voornaamwoorden en bijwoorden	6-7
voorzetsels en telwoorden	8-9
functies naamvallen	10-11
werkwoord	12-13
AcI en NcI	14-15
coniunctivus hoofdzin en bijzin	16-17
gerundium en gerundivum	18-19
participium en ablativus absolutus	20-21
dominant participium en tijdgebruik	22-23
hulpmiddelen en tekstelement	24

Leo Nellissen
www.stilus.nl

Zelfstandig naamwoord / substantivum / declinatie

		1	2	3			4	5
enkel- voud	nominativus	a	us	um	◆	◆	us	es
	genitivus	ae	i	i	is	is	us	ei
	dativus	ae	o	o	i	i	ui	ei
	accusativus	am	um	um	em	◆	um	em
	ablativus	a	o	o	e	e	u	e
meer- voud	nominativus	ae	i	a	es	a	us	es
	genitivus	arum	orum	orum	(i)um	(i)um	uum	erum
	dativus	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ebus
	accusativus	as	os	a	es	a	us	es
	ablativus	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ebus

		1	2	3		4	5	
enkel- voud	nominativus	a	us	um	♦	♦	us	es
	genitivus	ae	i	i	is	is	us	ei
	dativus	ae	o	o	i	i	ui	ei
	accusativus	am	um	um	em	♦	um	em
	ablativus	a	o	o	e	e	u	e
meer- voud	nominativus	ae	i	a	es	a	us	es
	genitivus	arum	orum	orum	(i)um	(i)um	uum	erum
	dativus	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ebus
	accusativus	as	os	a	es	a	us	es
	ablativus	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ebus

geslachtsregels

1. natuurlijk geslacht gaat voor
2. $a = f$; $us = m$ en $um = n$; $♦ = f$ of m of n ; $us = m$; $es = f$

zoek het geslacht op in het woordenboek

rosa
dominus, templum
dux, opus
manus
dies

Bijvoeglijk naamwoord / adiectivum / declinatie

bijvoeglijk		1-2			3			
enkel- voud	nominativus	us	a	um	is	e	♦	♦
	genitivus	i	ae	i	is	is	is	is
	dativus	o	ae	o	i	i	i	i
	accusativus	um	am	um	em	e	em	♦
	ablativus	o	a	o	i	i	i	i
meer- voud	nominativus	i	ae	a	es	ia	es	ia
	genitivus	orum	arum	orum	ium	ium	ium	ium
	dativus	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ibus
	accusativus	os	as	a	es	ia	es	ia
	ablativus	is	is	is	ibus	ibus	ibus	ibus
		<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	<i>m / f</i>	<i>n</i>	<i>m / f</i>	<i>n</i>

bijvoeglijk naamwoord congrueert met zelfstandig naamwoord in getal, geslacht en naamval.

declinatie 1/2

bonus, bona, bonum
 liber, libera, liberum
 pulcher, pulchra, pulchrum

declinatie 3

acer, acris, acre
 gravis, grave

 atrox, atrocis

Bijvoeglijk naamwoord: trappen van vergelijking / gradus comparationis

stellende trap / positivus

altus, alta, altum

hoog

vergroten trap / comparativus

altior, altius

in abl.ev. gewoon -e

hoger (dan)

nogal hoog

te hoog

hoogst (van twee)

overtreffende trap / superlativus

altissimus, altissima, altissimum

pulcherrimus

facillimus

hoogst

heel hoog

bonus, melior, optimus

malus, peior, pessimus

magnus, maior, maximus

parvus, minor, minimus

multi, plures, plurimi

Bijvoeglijk naamwoord: -ius/-i

een aantal bijvoeglijke naamwoorden heeft in het enkelvoud de (afwijkende) genitivus en dativus van de voornaamwoorden.

genitivus op -ius
dativus op -i

unus, una, unum
solus, sola, solum
totus, tota, totum
ullus, ulla, ullum
nullus, nulla, nullum

uter? utra? utrum?
uterque, utraque, utrumque
neuter, neutra, neutrum
alter, altera, alterum

alius, alia, aliud

Voornaamwoord / pronomen

grofweg

enkelvoud nom. met wat variatie

enkelvoud gen. op -ius

enkelvoud dat. op -i

enkelvoud acc. en abl. als bonus, bona, bonum

meervoud als bonus, bona, bonum

persoonlijk / personale

ego, tu, is/ea/id

nos, vos, ei/eae/ea

wederkerend / reflexivum

se

bezittelijk / possessivum

meus, tuus, suus

noster, vester, suus

aanwijzend / demonstrativum

hic, haec, hoc

ille, illa, illud

iste, ista, istud

bepalend / determinativum

is, ea, id

ipse, ipsa, ipsum

idem, eadem, idem

betrekkelijk / relativum

qui, quae, quod

vragend / interrogativum

quis? quid? / qui? quae? quod?

onbepaald / indefinitum

aliquis, aliquid / aliqui, aliqua, aliquod

quidam, quiddam / quidam, quaedam, quoddam

quisquam, quicquam / ullus, ulla, ullum

quisque, quidque / quisque, quaeque, quodque

na si, nisi, num en ne gaat Ali niet met Quisje mee

Bijwoord / adverbium

declinatie 1/2 wordt -e

declinatie 3 wordt -(i)ter

comparativus wordt -ius

andere vormen

afgeleid van acc: -um, -am, -im

afgeleid van abl: -o, -i, -e

en dan nog heel veel adverbia die niet van adiectiva zijn afgeleid

Telwoord / numerale

unus	primus
duo	secundus, alter
tres	tertius
quattuor	quartus
quinque	quintus
sex	sextus
septem	septimus
octo	octavus
novem	nonus
decem	decimus
undecim	undecimus
duodecim	duodecimus
tredecim	tertius decimus
quattuordecim	quartus decimus
quindecim	quintus decimus
sedecim	sextus decimus
septendecim	septimus decimus
duodeviginti	duodevicesimus
undeviginti	undevicesimus
viginti	vicesimus
triginta	tricesimus
quadraginta	quadragesimus
quingenta	quingagesimus
centum	centesimus
ducenti	ducentesimus
trecenti	trecentesimus
quadringenti	quadringentesimus
mille	millesimus
duo millia	bis millesimus

Voorzetsel / praepositio

met acc. of abl. (betekenisverschil!)

in
sub
super

met abl.

a/ab
cum
de
e/ex
pro
sine

met acc.

ad
adversus
ante
apud
circa
circum
contra
erga
extra
infra
inter
intra
iuxta
ob
per
post
praeter
propter
secundum
supra
trans

postpositio / achterzetsel

met gen.

causa
gratia

Funcities naamvallen

Nominativus	subject, onderwerp	pater sedet	vader zit
	naamwoordelijk deel	Rufus est mercator	Rufus is koopman
Genitivus	possessivus	Claudia e parentes	de ouders van Claudia
	partitivus	chorus puerorum	een koor jongens
	subiectivus	amor matris	de liefde van moeder
	obiectivus	amor matris	de liefde voor moeder
	qualitatis	vir boni ingenii	een man met een goed karakter
	bij bijv.naamwoord	peritus artis	ervaren in de kunst
	bij werkwoord	matris memini	ik herinner me mijn moeder
	bij esse	magistri est laudare	het is eigen aan een leraar complimenten uit te delen
	voor nazetsel	pecuniae gratia/causa	vanwege het geld
Dativus	meewerkend vw.	servo pecuniam dat	hij geeft geld aan de slaaf
	possessivus	mihi liber est	ik heb een boek
	finalis	hoc mihi curae est	dit is mij tot zorg
	auctoris	tibi laborandum est	door jou moet er gewerkt worden / jij moet werken
	bij bijv.naamwoord	simio similis	lijkend op een aap
	bij werkwoord (vaak ww met prefix)	urbi parcis	jij spaart de stad
Accusativus	object, lijdend vw.	filiam salutat	hij groet zijn dochter
	richting	Romam venio	ik kom naar Rome
	spatii: hoe lang?	duos annos regnat	hij regeert twee jaar
	spatii: hoe ver?	tria millia passuum a Roma absum	ik ben drie mijl van Rome
	subjectsacc in Acl	te canere volo	ik wil dat jij zingt
	na voorzetsel	in urbem	naar de stad

Ablativus	plaats: waar?	tota urbe clamor erat	in de hele stad was er geschreeuw
	plaats: waarlangs?	Via Appia iter facit	hij maakt een reis over de Via Appia
	plaats: waarvandaan?	Roma discessit	hij ging weg uit Rome
	tijd: wanneer?	illa nocte terra tremuit	(in) die nacht was er een aardbeving
	tijd: in hoeveel tijd?	brevi tempore montem ascendi	in korte tijd beklom ik de berg
	wijze: waarmee? instrumenti	servus ianuam clave aperit	de slaaf opent de deur met een sleutel
	wijze: waardoor? causae	fabula tua commoti sumus	wij zijn ontroerd door jouw verhaal
	wijze: hoe?	magno clamore pueri discedunt	onder luid geschreeuw gaan de jongens weg
	comparationis	Aulus maior Marco est	Aulus is groter dan Marcus
	mensurae	Aulus multo maior Marco est	Aulus is veel groter dan Marcus
	bij bijv.naamwoord	gloria dignus est	hij is roem waard
	bij werkwoord	pecunia egemus	wij hebben geld nodig
	in abl.abs.	his verbis dictis	' deze woorden gezegd zijnde'
	na voorzetsel	in urbe	in de stad

Werkwoord / verbum / coniugatie

regelmatig

laudare, delēre, vincere, audire en capio-groep

onregelmatig

esse, fui, futurum (en posse)

ferre, tuli, latius

velle, volui; nolle, nolui; malle, malui

ire, ii, itum

persoonsuitgangen

pu: o/m, s, t, mus, tis, nt

pup: or/r, ris, tur, mur, mini, ntur

pupf: i, isti, it, imus, istis, erunt

pup	pupf	pu	ev		mv	pu	pupf	pup
or/r	i	o/m	ik	1	wij/we	mus	imus	mur
ris	isti	s	jij/je/u	2	jullie	tis	istis	mini
tur	it	t	hij/zij/het	3	zij/ze	nt	erunt	ntur

imperativus / gebiedende wijs

enkelvoud: stam

meervoud: stam+te

infinitivus / onbepaalde wijs

praesens actief	laudare	te prijzen
praesens passief	laudari	te worden geprezen
perfectum actief	laudavisse	te hebben geprezen
perfectum passief	laudatus (esse)	te zijn geprezen
futurum actief	laudaturus (esse)	te zullen prijzen

participium / deelwoord

praesens actief	laudans, -ntis	prijzend
perfectum passief	laudatus	geprezen
futurum actief	laudaturus	zullende prijzen, om te prijzen

vorming perfectumstam

stam + v of u	laudare, laudavi; tacēre, tacui
stam + s	ducere, duxi; iubēre, iussi; ponere, posui; scribere, scripsi
klinkeraanpassing	fugere, fūgi; venire, vēni / agere, ēgi; facere, fēci
reduplicatie	currere, cucurri; tangere, tetigi
geen verandering	defendere, defendi; vertere, verti
iets compleet anders	esse, fui; posse, potui; ferre, tuli; tollere, sustuli

vorming participium passief

stam + tus of sus

laudare, laudatus; ducere, ductus; iubēre, iussus; ferre, latus

Werkwoord: persoonsvormen

	actief		passief	
	ind	con	ind	con
pr	stam pu prijs	stam e pu stam a pu prijs	stam pup word geprezen	stam e pup stam a pup word geprezen
impf	stam ba pu prees	inf pu prees	stam ba pup werd geprezen	inf pup werd geprezen
fut	stam b pu stam e pu zal prijzen	-	stam b pup stam e pup zal geprezen worden	-
pf	pfstam pupf heb geprezen prees	pfstam eri pu heb geprezen prees	ppp sum ben geprezen werd geprezen	ppp sim ben geprezen werd geprezen
pqpf	pfstam era pu had geprezen	inf.pf pu had geprezen	ppp eram was geprezen	ppp essem was geprezen
fut.ex	pfstam eri pu zal geprezen hebben	-	ppp ero zal geprezen zijn	-

	actief		passief	
	ind	con	ind	con
pr	stam pu	stam e pu stam a pu	stam pup	stam e pup stam a pup
impf	stam ba pu	inf pu	stam ba pup	inf pup
fut	stam b pu stam e pu	-	stam b pup stam e pup	-
pf	pfstam pupf	pfstam eri pu	ppp sum	ppp sim
pqpf	pfstam era pu	inf.pf pu	ppp eram	ppp essem
fut.ex	pfstam eri pu	-	ppp ero	-

Infinitivus / AcI, accusativus cum infinitivo

participia noch infinitivi zijn tijden, maar tijdsverhoudingen:
de verhouding is gelijk-, voor- of natijdig met het hoofdwerkwoord

de AcI komt in het Latijn vaak voor het Nederlands gebruikt een bijzin met 'dat'

Romam servari necesse est	het is nodig dat Rome gered wordt
eum Romam servare volo	ik wil dat hij Rome redt
Romam servatam esse audio	ik hoor dat Rome gered is
eum Romam servaturum esse dicitis	jullie zeggen dat hij Rome zal redden

accusativus cum infinitivo wordt onderwerp/voorwerpzin met 'dat'

(subjects)accusativus wordt **onderwerp**

infinitivus wordt **persoonsvorm** (tijdsverhouding!)

eum epistulam scribere scio	ik weet dat hij een brief schrijft
eum epistulam scribere scivi	ik wist dat hij een brief schreef

epistulam ab eo scribi scio	ik weet dat er een brief door hem geschreven wordt
epistulam ab eo scribi scivi	ik wist dat er een brief door hem geschreven werd

eum epistulam scripsisse scio	ik weet dat hij een brief geschreven heeft
eum epistulam scripsisse scivi	ik wist dat hij een brief geschreven had

epistulam ab eo scriptam esse scio	ik weet dat er een brief door hem geschreven is
epistulam ab eo scriptam esse scivi	ik wist dat er een brief door hem geschreven was

eum epistulam scripturum esse scio	ik weet dat hij een brief zal schrijven
eum epistulam scripturum esse scivi	ik wist dat hij een brief zou schrijven

AcI als onderwerp

bij onpersoonlijke werkwoorden
bij esse

oa constat, decet, oportet
oa fama est, necesse est, turpe erat

AcI als lijdend voorwerp

bij werkwoorden van waarnemen
bij werkwoorden van zeggen
bij werkwoorden van willen
bij werkwoorden van gevoelens
en bij iubēre, vetare, sinere en pati

oa putare, sentire, vidēre
oa dicere, nuntiare, scribere
oa cupere, malle, nolle, velle
oa dolēre, gaudēre, mirari

bijzinnen in AcI: zie coniunctivus

Infinitivus / NcI, nominativus cum infinitivo

participia noch infinitivi zijn tijden, maar tijdsverhoudingen:
de verhouding is gelijk-, voor- of natijdig met het hoofdwerkwoord

omnes probi esse dicuntur allen worden gezegd braaf te zijn	men zegt dat zij allemaal braaf zijn
Lucius callidus esse videtur Lucius wordt gezien slim te zijn	het schijnt dat Lucius slim is
magister crudelis esse fertur de leraar wordt gezegd wreed te zijn	men zegt dat de leraar wreed is er wordt gezegd dat de leraar wreed is de leraar heeft de naam wreed te zijn
omnes probi esse dicebantur allen werden beweerd braaf te zijn	men zei dat zij allemaal braaf waren
Lucius callidus esse videbatur Lucius werd gezien slim te zijn	het scheen dat Lucius slim was
servi venire iubentur de slaven worden bevolen te komen	men beveelt de slaven te komen (aan) de slaven wordt bevolen te komen de slaven krijgen het bevel te komen

woordvolgorde en se in AcI

mater se Lucium lavare debere dicit	moeder zegt dat zij Lucius moet wassen
mater Lucium se lavare debere dicit	moeder zegt dat Lucius zich moet wassen moeder zegt dat Lucius haar moet wassen

Coniunctivus / aanvoegende wijs, hoofdzin

Subjectieve weergave: wens, wil, twijfel, (on)mogelijkheid

aansporing / adhortativus

laboremus	laten we werken	pr
hoc faciat	hij moet dit doen	pr

verbod / prohibitivus

ne dicas	praat niet	pr
ne dixeris	praat niet	pf

twijfel / dubitativus

quid agam?	wat moet ik doen?	pr
quid facerem?	wat had ik moeten doen? / wat moest ik doen?	impf

mogelijkheid / potentialis

aliquis dicat	iemand zou kunnen / kan / zal zeggen	pr
aliquis dixerit	iemand zou kunnen / kan / zal zeggen	pf
aliquis diceret	iemand had kunnen zeggen	impf

wens / optativus

<i>vervulbaar</i> (utinam) veniat	moge hij komen / ik hoop dat hij komt	pr
<i>onvervulbaar</i> utinam rideres utinam risisses	lachte je maar had je maar gelachen	impf pqpf

onwerkelijkheid / irrealis

<i>heden</i> si venires, rideres	als je zou komen, zou je lachen als je kwam, lachte je	impf
<i>verleden</i> si venisses, risisses	als je zou zijn gekomen, zou je gelachen hebben als je gekomen was, had je gelachen	pqpf

Coniunctivus / aanvoegende wijs, bijzin

cum	1. + abl.	met
	2. + ind.	wanneer
	3. + con.	toen/nadat, omdat, hoewel/ofschoon
ut	1. + ind.	hoe; zoals; zodra
	2. + con.	a. (op)dat, om te (doel) ontkenning: ne : opdat niet, om niet te, om te voorkomen dat b. zodat (gevolg) ontkenning: ut non : zodat niet werkwoorden 'vrezēn' en 'verhinderen': ne=dat en ne non=dat niet

afhankelijke vraag / indirecte vraag

nescio ubi pater sit

ik weet niet waar mijn vader is

betrekkelijke bijzin / relatieve bijzin

finaal / doel	
servum, qui cibum emeret, misit	hij stuurde een slaaf die eten moest kopen hij stuurde een slaaf om eten te kopen
causaal / redengevend	
servus, qui cibum emisset, revenit	de slaaf, die eten had gekocht, kwam terug omdat hij eten had gekocht, kwam hij terug
consecutief / definiërend	
fuit is vir qui severe puniret	hij was zo'n man die streng strafte

indirecte rede / oratio obliqua

coniunctivus: bevel of vraag of bijzin (ind) of bijzin (con)
indicativus in directe rede (oratio recta) wordt AcI in indirecte rede
imperativus wordt coniunctivus
vraag wordt coniunctivus
bijzin wordt/blijft coniunctivus

Gerundium

de infinitivus komt voor als onderwerp (nom.) en als lijdende voorwerp (acc.)

scribere difficile est

schrijven is moeilijk

scribere volo

ik wil schrijven

voor de genitivus, dativus, accusativus en ablativus is er een speciale vorm: het gerundium en dat eindigt op -ndi, -ndo, -ndum en -ndo

ars scribendi

de kunst van het schrijven

ars epistulam scribendi

de kunst (om) een brief te schrijven

aptus scribendo

geschikt om te schrijven

ad scribendum venerunt

zij zijn gekomen om te schrijven

scribendo tempus tero

met schrijven breng ik mijn tijd door

scribendo epistulas tempus tero

ik verpruts mijn tijd met brieven schrijven

in scribendo obdormivi

bij het schrijven ben ik in slaap gevallen

Gerundivum

het gerundivum eindigt op -ndus en betekent 'moetende worden volt.dlw.'

laudandus

moetende worden geprezen

delendus

moetende worden vernietigd

het gebruik

1. bijvoeglijk en zelfstandig

vir laudandus

een prijzenswaardige man, een te prijzen man

agenda

dingen die gedaan moeten worden

legenda

dingen die gelezen moeten worden

2. gerundivum van verplichting

-nd- + 'esse' (+ dativus auctoris)

'moet' worden volt.dlw. (door persoon)

vir puniendus est

de man moet gestraft worden

femina laudanda erat

de vrouw moest geprezen worden

Roma nobis miranda erit

Rome zal door ons bewonderd moeten worden

tibi laborandum est

wij zullen Rome moeten bewonderen

er moet door jou gewerkt worden

jij moet werken

censeo Romam laudandam esse

ik vind dat Rome geprezen moet worden

vir laudandus non est

de man hoeft/mag/kan niet geprezen worden

3. gerundivum-constructie

in plaats van een gerundium met object geeft het Latijn de voorkeur aan een constructie met een gerundivum; inhoudelijk is er weinig verschil

het gerundivum wordt dominant vertaald

(ars epistulam scribendi

de kunst van het schrijven van een brief)

ars epistulae scribendae

de kunst van een brief die geschreven moet worden

de kunst (om) een brief te schrijven

(scribendo epistulas tempus tero

ik verpruts mijn tijd met het schrijven van brieven)

epistulis scribendis tempus tero

ik verpruts mijn tijd met brieven die geschreven

moeten worden

ik verpruts mijn tijd met brieven schrijven

Participium / deelwoord

participia noch infinitivi zijn tijden, maar tijdsverhoudingen:
de verhouding is gelijk-, voor- of natijdig met het hoofdwerkwoord

praesens actief	laudans, -ntis	prijzend	gelijktijdig
perfectum passief	laudatus	geprezen	voortijdig
futurum actief	laudaturus	zullende prijzen	natijdig

vertaling ppa en ppp

bijvoeglijk

deelwoord (tegenwoordig en voltooid)

canes latrantes non mordent

blaffende honden bijten niet

betrekkelijke bijzin

canes latrantes non mordent

honden die blaffen, bijten niet

bijwoordelijk

deelwoord (tegenwoordig en voltooid)

canes latrantes non mordent

honden bijten blaffend niet

bijwoordelijke bijzin

temporeel/tijd

!terwijl!nadat!, toen, wanneer

causaal/reden

omdat

concessief/toegeving

hoewel, ofschoon

conditioneel/voorwaarde

als, indien

canes latrantes non mordent

wanneer/omdat/hoewel/als honden blaffen,
bijten ze niet

voorzetsel

canes latrantes non mordent

tijdens het blaffen/geblaf bijten honden niet

vertaling pfa

laudaturi vënimus

wij komen om complimenten te geven

Dido moritura

Dido staat op het punt te sterven

vertaling ppp deponens

deponens: werkwoord met passieve vormen maar actieve betekenis

hortatus: actief, voortijding óf gelijktijdig

aangespoord hebbend óf aansporend

Participium: ablativus absolutus

een ablativus kan gebruikt worden als bijwoordelijke bepaling

vi Graeci urbem deleverunt

met geweld hebben de Grieken de stad verwoest

nocte Graeci urbem deleverunt

's nachts hebben de Grieken de stad verwoest

een participium kan gebruikt worden als bijwoordelijke bepaling

dit is het participium coniunctum, verbonden deelwoord

ridentes Graeci urbem deleverunt

lachend hebben de Grieken de stad verwoest

Graeci urbem captam deleverunt

de Grieken hebben de stad verwoest, nadat ze ingenomen was

Graeci urbem Priami lacrimantis deleverunt

de Grieken hebben de stad van Priamus verwoest, hoewel hij huilde

de combinatie participium en ablativus kan gebruikt worden als bijwoordelijke bepaling als beide geen grammaticale functie in de zin hebben; vandaar absolutus, losgemaakt

urbe capta Graeci ridebant

nadat de stad ingenomen was, lachten de Grieken

na inname van de stad lachten de Grieken

Graecis equum aedificantibus Troiani ridebant

terwijl de Grieken het paard bouwden, lachten de Trojanen

tijdens de bouw van het paard door de Grieken lachten de Trojanen

equo aedificato Graeci urbem deleverunt

nadat het paard gebouwd was, verwoestten de Grieken de stad

Graeci equo aedificato urbem deleverunt

nadat de Grieken het paard gebouwd hadden, verwoestten ze de stad

ablativus absolutus wordt bijwoordelijke bijzin

zelfstandig naamwoord wordt **onderwerp**

participium wordt **persoonsvorm** (tijdsverhouding!)

Minerva iuvante equus ligneus aedificabatur

terwijl Minerva hielp, werd het houten paard gebouwd

met Minerva's hulp werd het houten paard gebouwd

nullo adiuvante equus ligneus aedificabatur

zonder iemands hulp werd het houten paard gebouwd

Cicerone consule: tijdens het consulaat van Cicero

servo inscio: zonder medeweten van de slaaf

me invito: tegen mijn zin

Participium: dominant

soms is de betekenis van het participium dat bijvoeglijk gebruikt is bij een zelfstandig naamwoord, inhoudelijk belangrijker dan het zelfstandig naamwoord

het participium moet de nadruk krijgen in de vertaling
het zelfstandig naamwoord wordt bijvoeglijke bepaling

context en tekstgevoel zijn hier belangrijk

ab urbe condita
vanaf de gestichte stad

vanaf de stichting van de stad

post Christum natum
na de geboren Christus

na de geboorte van Christus

Caesar occisus Romanos terruit
de omgebrachte Caesar ...

de moord op Caesar maakte de Rom. bang

Sicilia amissa Hamilcarem angebat
het verloren Sicilië ergerde Hamilcar

het verlies van Sicilië ergerde Hamilcar

Indicativus / aantonende wijs

objectieve mededeling van feiten en gebeurtenissen

praesens onvoltooid tegenwoordige tijd
praesens beschrijft een handeling in het heden
praesens historicum: een verhaal in het verleden wordt zo spannend dat de spreker
vanzelf op de tegenwoordige tijd overstapt
infinitivus historicus: een verhaal in het verleden krijgt snelheid door het gebruik van
de infinitivus praesens

imperfectum onvoltooid verleden tijd
imperfectum beschrijft de (voortdurende) toestand en de achtergrond van een verhaal
in het verleden
imperfectum kan ook poging of herhaling in het verleden aangeven

futurum (simplex) onvoltooid toekomstige tijd
futurum (simplex) geeft een handeling in de toekomst aan

perfectum voltooid tegenwoordige tijd
perfectum geeft in een verhaal een handeling in het verleden aan
perfectum kan ook een afgerond feit constateren

plusquamperfectum voltooid verleden tijd
plusquamperfectum geeft een handeling aan die voltooid is voordat een andere
handeling, in het imperfectum of perfectum, plaats vindt

futurum exactum voltooid toekomstige tijd
futurum exactum geeft een handeling in de toekomst aan die voltooid is voordat de
volgende handeling, in het futurum (simplex), plaats vindt

Tijdbalk

pr-stam		impf		pr		fut

pf-stam	pqpf	pf			fut.ex	

Andere hulpmiddelen

- eigen aantekeningen
- woordenboek Pinkster, met grammaticakatern achterin (vormleer)
de door Pinkster gebruikte paradigmata en afkortingen zijn in deze summiere Latijnse grammatica overgenomen
- frequentie-woordenlijst
stilus.nl/woorden
- Declinatio / Congruentia / Coniugatio (oefeningen vormleer)
stilus.nl/declinatio
- Didasko (vertaalhulp)
stilus.nl/didasko
- syllabus eindexamen (oa literaire termen)
stilus.nl/examen
- Woltjer / Borking
stilus.nl/naslag
- andere Latijnse grammatica's

Tekstelement

"Wanneer in examenvragen het begrip tekstelement wordt gehanteerd, dan wordt daarmee bedoeld: een woord, een woordgroep, een bijzin of een zin. Een tekstelement kan bestaan uit aaneensluitende woorden, maar dit hoeft niet."